

XVI ZWYCZAJNE ZGROMADZENIE OGÓLNE
SYNODU
BISKUPÓW W DIECEZJI ŚWIDNICKIEJ

KU KOŚCIOŁOWI SYNODALNEMU:
KOMUNIA, UCZESTNICTWO I MISJA

Synod
2021
2023

MODLITWA ZA SYNOD
„ADSUMUS SANCTE SPIRITUS”

Stajemy przed Tobą, Duchu Święty,
zgromadzeni w Imię Twoje.

Z Tobą jedynie, który nas prowadzisz;
zamieszkać w naszych sercach,
naucz nas drogi, którą mamy iść
i jak mamy nią podążać.

Jesteśmy słabi i grzeszni,
nie dozwól, abyśmy wprowadzali nieład.
Nie pozwól, by niewiedza sprowadziła nas
na niewłaściwą drogę, albo stronnictwo wpływało
na nasze działania.

Niech w Tobie odnajdziemy naszą jedność,
abyśmy mogli razem podążać do życia wiecznego,
i abyśmy nie zbacжали
z drogi prawdy i tego, co jest słuszne.

O to wszystko prosimy Ciebie,
który działasz w każdym miejscu i czasie,
w komunii Ojca i Syna,
na wieki wieków.

Amen.

Synod
2021
2023

SPOTKANIE SYNODALNYCH KOORDYNATORÓW PARAFIALNYCH GRUP KONSULTACYJNYCH W DIECEZJI ŚWIDNICKIEJ

ŚWIDNICA, 6 listopada 2021 r.

PLAN SPOTKANIA SYNODALNYCH KOORDYNATORÓW PARAFIALNYCH GRUP KONSULTACYJNYCH

ŚWIDNICA, 6 listopada 2021 r.

09.00 Eucharystia (katedra) pod przewodnictwem bp. Marka Mendyka, Biskupa Świdnickiego

10.15 Rejestracja – I Liceum Ogólnokształcące

10.45 Rozpoczęcie: Modlitwa synodalna + zapalenie świecy

Wprowadzenie – bp Marek Mendyk, Biskup Świdnicki

Konferencja 1: Ogólna koncepcja Synodu. Synod w diecezji świdnickiej – ks. Krzysztof Ora

Konferencja 2: Przebieg Synodu w parafii – Anna Kośna

11.45 Przerwa kawowa

12.15 Konferencja 3: Przebieg spotkania synodalnego, zasady prowadzenia grupy

Sesja pytań i odpowiedzi

13.00 Błogosławieństwo i rozesłanie – bp Marek Mendyk

Ogólna koncepcja Synodu. Synod w diecezji świdnickiej

I. Co to jest Synod Biskupów?

Z historii najnowszej Synodu. Jak było dotąd?

II. Synodalność w rozumieniu papieża Franciszka

III. Synod Biskupów w nowej formule papieża Franciszka

- a) Cel synodu
- b) Etapy
- c) Realizacja

Co to jest Synod Biskupów? Z historii najnowszej Synodu. Jak było dotąd?

Nazwa „**synod**” pochodzi z greckiego „sýnōdos” (σύνωδος) i oznacza „wspólną drogę, wspólne maszerowanie”.

Synod Biskupów to ciało doradcze papieża.

Pierwsze zgromadzenia synodalne odbywały się już w pierwszych wiekach chrześcijaństwa, jednak wtedy nie było jasnego rozróżnienia między soborami i synodami.

Co to jest Synod Biskupów? Z historii najnowszej Synodu. Jak było dotąd?

Synod jako instytucja została ustanowiona przez papieża Pawła VI przed zakończeniem Soboru Watykańskiego II.

W 1965 r. dokumentem *Motu proprio Apostolica sollicitudo* papież zapowiedział, że synod biskupów „składał się będzie z biskupów mianowanych za naszą zgodą w większości przez Konferencje episkopatów i powołanych przez Papieża, w zależności od potrzeb Kościoła, do celów konsultacji i współpracy, gdy dla pożytku Kościoła Ojciec Święty uzna to za właściwe”.

Co to jest Synod Biskupów?

Z historii najnowszej Synodu. Jak było dotąd?

Zgromadzenie Synodu dotąd miało charakter ogólny i specjalny.

Zgromadzenie ogólne dzieliliśmy na zwyczajne i nadzwyczajne.

Zwyczajne dotyczyły spraw związanych bezpośrednio z dobrem Kościoła Powszechnego, a te nadzwyczajne były powoływane dla omówienia spraw wymagających szybkiego rozwiązania.

Zgromadzenia specjalne poruszały tematy dotyczące bezpośrednio jednego lub kilku regionów, np. krajów lub kontynentu.

Co to jest Synod Biskupów? Z historii najnowszej Synodu. Jak było dotąd?

Podłożem synodu jest nauka Soboru Watykańskiego II o łączności biskupów z papieżem, jedności Kościoła, kolegialności biskupów oraz troski wszystkich biskupów o Kościół.

Cele tego zgromadzenia są trzy: pobudzanie łączności między Biskupem Rzymu i biskupami, świadczenie papieżowi pomocy swoją radą oraz rozważanie problemów związanych z działaniem Kościoła w świecie. Synod nie ma jednak funkcji ustawodawczej, chyba że decyzją papieża dostanie głos decydujący. Biskupi mają za zadanie rozpatrywanie poszczególnych spraw i wysuwanie wniosków.

Synodalność w rozumieniu papieża Franciszka

17 października 2015 r. w 50. rocznicę istnienia Synodu Biskupów papież Franciszek w okolicznościowym przemówieniu przedstawił swoją wizję kościelnej synodalności. Biskup Rzymu uznał Synod Biskupów jako miejsce, które ma dynamizować i stać się wzorem dla Kościoła na wszystkich szczeblach.

„Droga synodalności jest drogą, której Bóg oczekuje od Kościoła trzeciego tysiąclecia” – tak brzmiało jedno z pierwszych zdań przemowy Franciszka.

Synodalność w rozumieniu papieża Franciszka

Zasadniczy zwrot w rozumieniu znaczenia synodalności polega na tym, że nie jest to już tylko kolegalność oznaczająca odpowiedzialność wyłącznie biskupów za Kościół. Wszyscy członkowie Ludu Bożego mają pielgrzymować wspólnie, dzielić się odpowiedzialnością za wspólnotę, czuć się w Kościele jak w domu. Takie podejście wyzwala Kościół z klerykalizmu, ale także w pewnym sensie z episkopalizmu.

W nowej wizji Kościoła synodalnego biskupi w zamyśle papieża mają za zadanie wsłuchiwać się w głos Ludu Bożego: prezbiterów i świeckich, kształtując w ten sposób Kościół; uwzględniając wyraźniej rozumienie codziennych spraw i problemów w życiu wszystkich ochrzczonych.

Synodalność w rozumieniu papieża Franciszka

Zwrotu w znaczeniu synodalności nie można zrozumieć bez odniesienia się do Konstytucji dogmatycznej o Kościele *Lumen Gentium*, w której została dokonana swoista eklezjologiczna rewolucja. Do niej obowiązywała nauka Soboru Watykańskiego I (1870), który nauczał o Kościele Chrystusa, że „nie jest społecznością równych, tak jakby wszyscy jego wierni mieli te same prawa; jest mianowicie społecznością nierówną i to nie tylko dlatego, że pomiędzy wiernymi niektórzy są wyświęceni, a inni są świeckimi, ale w sposób specjalny, ponieważ w Kościele istnieje władza ustanowiona przez Boga, według której niektórzy są po to, aby zajmować się uświęcaniem, nauczaniem i rządzeniem, a inni są tego pozbawieni”.

Synodalność w rozumieniu papieża Franciszka

Dopiero Konstytucja *Lumen Gentium*, nawiązując do tradycji patrystycznych, wskazała na sakrament chrztu jako ten, który buduje Kościół, tworzy Lud Boży i czyni ludzi wiernymi. Z tego względu wszelkie inne podziały wynikające z hierarchii są wtórne wobec fundamentalnej równości wszystkich ochrzczonych, którzy w ten sam sposób tworzą wspólnotę kościelną.

Ten moment w historii Kościoła dotyczący rozumienia Ludu Bożego określany jest swoistą *rewolucją kopernikańską*. Odpowiedzialność za Kościół i czynne uczestnictwo w jego życiu i procesach decyzyjnych nie jest już czymś, co nabywa się dopiero w momencie przyjęcia święceń kapłańskich, lecz wcześniej - w sakramencie chrztu.

Synodalność w rozumieniu papieża Franciszka

Dokonując tej zmiany Sobór Watykański II nie znosi przy tym władzy biskupów, nie pomniejsza wartości święceń prezbiteratu i diakonatu, ale umieszcza je w kontekście fundamentalnej równości Ludu Bożego, która nie zostaje zburzona w momencie święceń. Komentatorzy *Lumen Gentium* widzieli w tym zapisach konieczność odejścia od modelu piramidalnego Kościoła i podziału kościelnego Ciała na dwie części. W ten sposób życie wiary jest ważniejsze od sprawowanych ról czy funkcji. Wspólna godność ważniejsza od jakiegokolwiek podziału w kościelnym Ciele. Największym tytułem przynależności do Kościoła jest bycie dzieckiem Bożym. Ta godność uprawnia do największych powołań – do świętości.

Synodalność w rozumieniu papieża Franciszka

Do wspomnianej „rewolucji kopernikańskiej” odwołuje się Franciszek w swoim przemówieniu, kiedy przywołuje za Konstytucją *Lumen gentium* wiarę Kościoła w nieomylny zmysł wiary Ludu Bożego, który dzięki namaszczeniu Duchem Świętym i trwaniu we wspólnocie nie może zbłądzić w wierze. To dla papieża jest znakiem, że nie można dalej w ewangelizacji utrzymywać, iż jedni są „zawodowymi pracownikami”, a inni wyłącznie biernymi odbiorcami misji Kościoła.

Synodalność w rozumieniu papieża Franciszka

Franciszek mówi, że: „Sensus fidei nie pozwala na sztywne oddzielanie *Ecclesia docens* (Kościoła nauczającego) od *Ecclesia discens* (Kościoła nauczanego), bowiem także owczarnia „ma nosa”, co pozwala jej rozeznawać nowe drogi, jakie Pan otwiera przed Kościołem”. Dlatego też, począwszy od synodu o rodzinie, papież bardzo naciskał, aby w przygotowaniu do niego przeprowadzić wyczerpujące konsultacje z Ludem Bożym na poziomie Kościołów lokalnych. Sam Franciszek zdaje sobie sprawę z tego, że taka forma jest konieczna, aby móc lepiej zrozumieć problemy, przed którymi staje Kościół i aby jego działalność nie była nauczaniem w próżnię.

Synodalność w rozumieniu papieża Franciszka

Papież Franciszek w swoim przemówieniu nazywa synodalność „wymiarem konstytutywnym Kościoła” i przywołuje słowa św. Jana Chryzostoma, że „Kościół i synod to synonimy”. Synodalność nie jest zatem jakąś opcją, którą można, ale nie trzeba podjąć. Jest czymś, bez czego Kościół nie może w pełni i skutecznie realizować swojej misji wobec świata, bez której nie może skutecznie ewangelizować. Najważniejszym elementem synodalności jest słuchanie – najpierw Boga, a następnie człowieka. Iu sporów, problemów, kłótni czy kryzysów uniknęlibyśmy w Kościele, gdybyśmy potrafili siebie słuchać, gdybyśmy nie mieli gotowych odpowiedzi na każde pytanie, nawet te jeszcze niezadane.

Synodalność w rozumieniu papieża Franciszka

Synodalność dla papieża nie jest więc demokratycznym głosowaniem „za” lub „przeciw” w odniesieniu do prawd wiary. Jest ona budowaniem przestrzeni do wyrażania i wsłuchiwania się w każdy głos, do dzielenia się wątpliwościami. Może służyć biskupom, prezbiterom czy świeckim, spotykającym się np. z niezrozumieniem dogmatu czy zasady moralnej, do przeanalizowania języka, w jakim są one przedstawiane, do zastanowienia się nad ich aplikacją, a przede wszystkim do spokojnego dialogu z tymi z wiernych, którzy pewnych rzeczy nie akceptują. Bo nawet jeśli nie dojdzie się do porozumienia, to wyjdzie się z takiego spotkania i dialogu z przekonaniem, że jesteśmy dla siebie braćmi i siostrami.

Synod Biskupów w nowej formule papieża Franciszka - CEL

Kontynuując proces powrotu do odnowionego rozumienia synodalności Kościoła, papież w konstytucji apostolskiej z 2018 r. „Episcopalis communio” przekształcił Synod Biskupów z (trwającego kilka tygodni) wydarzenia w (trwający kilka lat) proces. W dokumencie czytamy, że nadszedł „czas na szerszy udział Ludu Bożego w procesie decyzyjnym, który dotyczy całego Kościoła i wszystkich w Kościele”. Cechą charakterystyczną tego Ludu jest „sensus fidei” – nadprzyrodzony zmysł wiary, który czyni go nieomylnym w wierze.

Synod Biskupów w nowej formule papieża Franciszka - CEL

Nauka na ten temat przypomniana przez Sobór Watykański II stanowi tradycyjny punkt doktryny, który przewija się przez całe życie Kościoła: „wszyscy wierni nie mogą mylić się w wierze” dzięki sile światła pochodzącego od Ducha Świętego, otrzymanego w chrzcie świętym. Sobór Watykański II mówi także, że Lud Boży uczestniczy w funkcji prorockiej Chrystusa. Dlatego należy tego Ludu słuchać, a aby go słuchać, należy udać się tam, gdzie on żyje, do Kościołów lokalnych.

Synod Biskupów w nowej formule papieża Franciszka - CEL

Papież Franciszek przypomina, że „synodalność była typową praktyką Kościoła pierwszego tysiąclecia, kontynuowaną w Kościele wschodnim”.

Komentatorzy decyzji papieża podkreślają, że według Franciszka synodalność jest formą komunii Kościoła – Ludu Bożego, która nie może „wyrażać się inaczej, jak w uczestnictwie wszystkich w życiu Kościoła, każdego według charakterystycznych dla niego możliwości i funkcji”. Proces synodalny dobrze to wszystko pokazuje.

Synod Biskupów w nowej formule papieża Franciszka - CEL

Określając cel Synodu należy pamiętać o fundamentalnej prawdzie, że zgromadzenie synodalne to nie parlament. Dlatego choć proces decyzyjny zaczyna się od wysłuchania Ludu Bożego („ponieważ tylko w ten sposób możemy zrozumieć dokąd i w jaki sposób Duch Święty chce prowadzić Kościół”), to funkcja rozeznawania należy do biskupów, z racji posługi, którą sprawują w Kościele.

Dokument Przygotowawczy do nowej formuły Synodu z mocą podkreśla, że „konsultacja Ludu Bożego nie oznacza przyjęcia w łonie Kościoła dynamiki demokracji opartej na zasadzie większości, ponieważ u podstaw uczestnictwa w każdym procesie synodalnym leży łączące wszystkich umiłowanie wspólnej misji ewangelizacyjnej, a nie reprezentowanie sprzecznych interesów”.

Synod Biskupów w nowej formule papieża Franciszka - CEL

Może na podstawie tego, co dotąd zostało zaprezentowane,
zrodzić się pytanie:

dlaczego wciąż mamy do czynienia z synodem biskupów,
a nie wszystkich wiernych?

Jest tak dlatego, że to biskupi zbierają głosy Ludu Bożego
i po rozeznaniu ich przekazują je papieżowi.

Synod Biskupów w nowej formule papieża Franciszka - ETAPY

- 9-10 października 2021 w Watykanie - Inauguracja procesu synodalnego
- 17 października 2021 – 15 sierpnia 2022 - etap diecezjalny Synodu realizowany we wszystkich diecezjach na świecie, Celem etapu będą konsultacje, dzięki którym w procesie synodalnym zostanie wysłuchany głos wszystkich ochrzczonych, którzy zechcą go wyrazić
- Po 15 sierpnia 2022 - synteza z diecezji przekazana do episkopatów poszczególnych krajów, które przygotowują ogólnokrajowe syntezy.
Te z kolei zostaną przesłane do Sekretariatu Synodu.
- Na podstawie zebranych materiałów Sekretariat Synodu przygotowuje pierwszy synodalny Dokument Roboczy na jesień 2022 r.

Synod Biskupów w nowej formule papieża Franciszka - ETAPY

- Etap kontynentalny (do wiosny 2023 r.) – konferencje biskupów poszczególnych krajów na danym kontynencie będą przekazywały owoce współpracy do Sekretariatu Biskupów
- Etap trzeci na poziomie Kościoła Powszechnego (październik 2023 r.)
 - synteza kontynentalnych procesów synodalnych

Synod Biskupów w nowej formule papieża Franciszka - ETAPY

Celem syntezy na każdym etapie „nie jest stworzenie ogólnego podsumowania wszystkiego, co zostało powiedziane”. Synteza jest już „aktem rozeznania odnośnie do wyboru i spisania tego, co będzie stanowiło wkład w następny etap procesu synodalnego”. Synteza „nie tylko informuje o wspólnych tendencjach i punktach zbieżnych, ale także uwypukla te punkty, które trafiają w sedno, inspirują oryginalny punkt widzenia lub otwierają nowy horyzont”. Powinna ona „zwracać szczególną uwagę na głosy tych, którzy nie są często słyszani i włączać to, co można nazwać *raportem mniejszości*”.

Synod Biskupów w nowej formule papieża Franciszka – REALIZACJA NA ETAPIE DIECEZJALNYM

Według *Dokumentu Przygotowawczego* zasadnicze pytanie, na jakie należy odpowiedzieć na etapie diecezjalnym, brzmi następująco:

„Kościół synodalny, głosząc Ewangelię, *podąża razem*; jak owo *podążanie razem* realizuje się dzisiaj w waszym Kościele partykularnym? Do podjęcia jakich kroków zaprasza nas Duch Święty, abyśmy wzrastali w naszym *podążaniu razem*?”.

Należy przy tym wziąć pod uwagę trzy płaszczyzny, na których synodalność się przejawia: stylu życia i działania Kościoła, struktur i procesów eklezjalnych oraz procesów i wydarzeń synodalnych.

Synod Biskupów w nowej formule papieża Franciszka – REALIZACJA NA ETAPIE DIECEZJALNYM

To zasadnicze pytanie rozłożone zostało na „dziesięć głównych kwestii, które należy pogłębić”:

1) **„Towarzysze podróży”**

(z kim podążamy razem, a kto jest na marginesie?),

2) **„Słuchanie”**

(w jaki sposób Bóg przemawia, także poprzez tych, którzy mają inne poglądy?),

3) **„Zabieranie głosu”**

(co utrudnia szczere wypowiedzianie się w Kościele?),

4) **„Celebrowanie”**

(w jaki sposób modlitwa i liturgia kształtują nasze życie i misję?),

5) **„Współodpowiedzialni w naszej wspólnej misji”**

(jakie obszary misji są przez nas zaniedbywane?),

Synod Biskupów w nowej formule papieża Franciszka – REALIZACJA NA ETAPIE DIECEZJALNYM

6) „Dialog w Kościele i społeczeństwie”

(jak rozwiązujemy różnice poglądów? czy Kościół uczy się od innych?),

7) „Ekumenizm”

(jakie są owoce dialogu między chrześcijanami i jaki zrobić następny krok?),

8) „Władza i uczestnictwo”

(jak realizowana jest w praktyce praca zespołowa i współodpowiedzialność?),

9) „Rozeznawanie i podejmowanie decyzji”

(jak promujemy udział w podejmowaniu decyzji w strukturach hierarchicznych?),

10) „Formowanie się w synodalności”

(jak formujemy ludzi do słuchania się nawzajem i zaangażowania w misję?).

Synod Biskupów w nowej formule papieża Franciszka – REALIZACJA NA ETAPIE DIECEZJALNYM

Konsultacje na tym etapie koordynowane przez biskupa oraz powołany przez niego diecezjalny zespół synodalny są skierowane do kapłanów, diakonów i wiernych świeckich, czy to indywidualnie czy też zrzeszonych w stowarzyszeniach, do osób konsekrowanych.

Nie tylko do osób pełniących jakąś odpowiedzialność w Kościele, ale także do ubogich i wykluczonych, w tym „katolików, którzy rzadko lub nigdy nie praktykują swojej wiary”, a nawet „osób innych tradycji wiary, ludzi niereligijnych”, o ile „chcą pomóc Kościołowi na jego synodalnej drodze poszukiwania tego, co dobre i prawdziwe”.

Synod Biskupów w nowej formule papieża Franciszka – REALIZACJA NA ETAPIE DIECEZJALNYM

W konsultacjach synodalnych chodzi o „słuchanie Boga poprzez inspirowanie się słowem Bożym oraz słuchanie siebie nawzajem. Słuchamy siebie nawzajem, aby lepiej słyszeć głos Ducha Świętego, który przemawia dzisiaj w świecie”.

W owocnej realizacji konsultacji synodalnych *Vademecum Synodalne* zaleca wyznaczenie przez biskupa osoby kontaktowej, jak również wspomagającego ją diecezjalnego zespołu synodalnego, który zaplanuje przebieg procesu uczestnictwa i wyznaczenia koordynatorów grup synodalnych spotkań konsultacyjnych, organizowanych w parafiach, stowarzyszeniach, szkołach, na platformach internetowych itp.

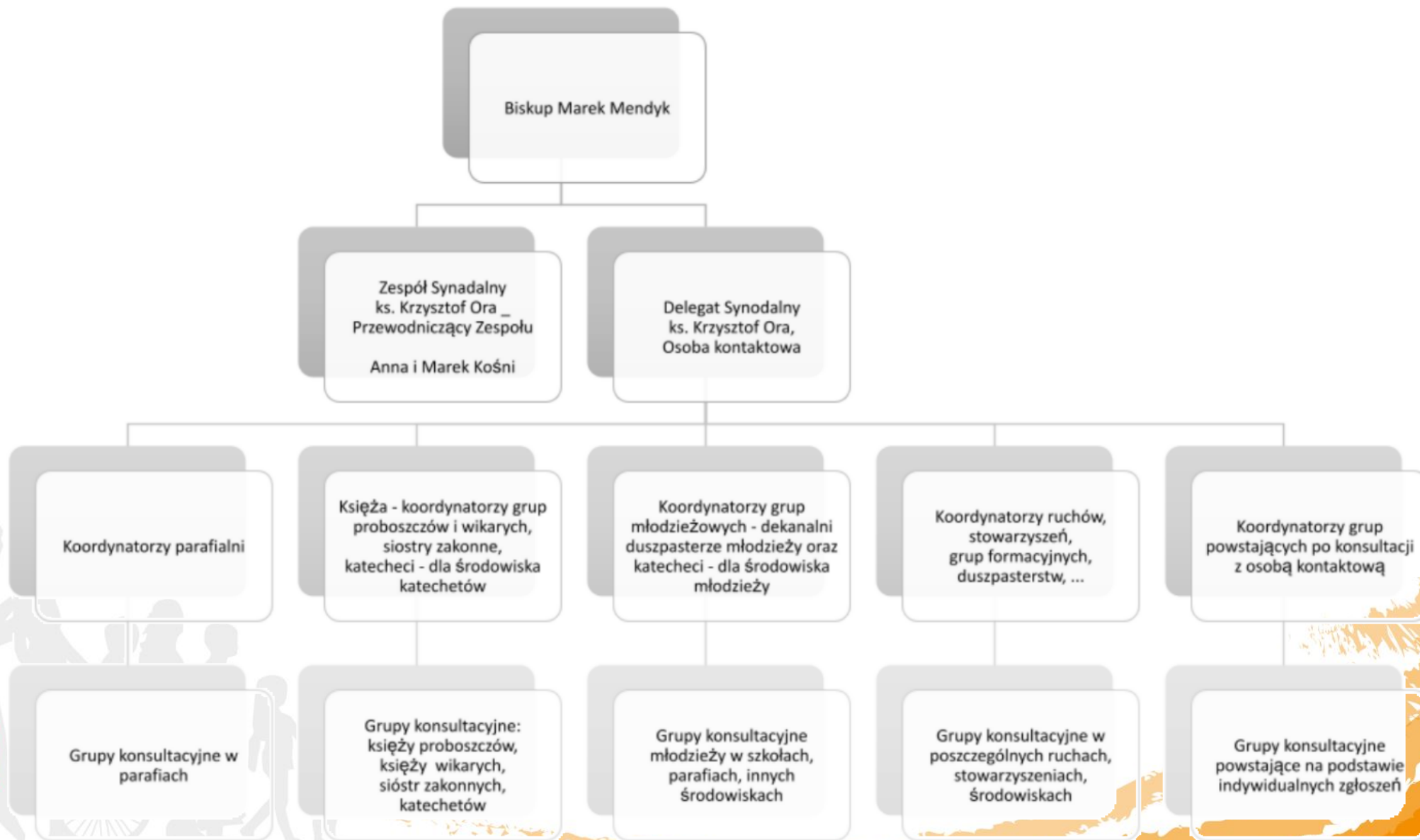

Synod Biskupów w nowej formule papieża Franciszka – REALIZACJA NA ETAPIE DIECEZJALNYM

Etap konsultacji powinien zakończyć się diecezjalnym spotkaniem przedsynodalnym, związanym z celebracją liturgiczną i refleksją nad wynikami konsultacji, po którym zespół synodalny opracuje dziesięciostronicową syntezę diecezjalną.

STRUKTURA PROCESU SYNODALNEGO W DIECEZJI

Synod Biskupów w nowej formule papieża Franciszka – ZAKOŃCZENIE

Celem procesu synodalnego jest więc „umożliwienie Kościołowi lepszego świadectwa o Ewangelii, zwłaszcza wobec tych, którzy żyją na duchowych, społecznych, ekonomicznych, politycznych, geograficznych i egzystencjalnych peryferiach naszego świata”. W ten sposób „synodalność jest drogą, dzięki której Kościół może owocniej wypełniać swoją misję ewangelizacyjną w świecie”. W tym sensie synodalność – jak podkreśla *Vademecum* – jest drogą Kościoła w trzecim tysiącleciu.

Synod Biskupów w nowej formule papieża Franciszka – ZAKOŃCZENIE

Drodzy bracia i siostry,

Dziękuję, że tu jesteście, na otwarciu Synodu. Przybyliście z tak wielu dróg i Kościołów, a każdy z was nosi w sercu pytania i nadzieje, i jestem pewien, że Duch Święty poprowadzi nas i da nam łaskę, abyśmy razem szli naprzód, abyśmy słuchali siebie nawzajem i rozpoczęli rozeznawanie w naszych czasach, jednocząc się z wysiłkami i pragnieniami ludzkości. Powtarzam, że Synod nie jest parlamentem, że Synod nie jest badaniem opinii; Synod jest momentem eklezjalnym, a protagonistą Synodu jest Duch Święty. Jeśli nie ma Ducha, nie będzie Synodu.

Przeżyjmy ten Synod w duchu modlitwy, którą Jezus zanosił do Ojca za swoich uczniów: „Aby wszyscy stanowili jedno” (J 17, 21). Do tego jesteśmy powołani: do jedności, do komunii, do braterstwa, które rodzi się z poczucia, że jesteśmy ogarnięci jedyną miłością Boga.

Papież Franciszek,
Fragment przemówienia na
Otwarcie XVI Zwyczajnego Zgromadzenia
Ogólnego Synodu Biskupów, 09.10.2021